

LES DONES ENTREN DE PLE EN ELS MINISTERIS LITÚRGICS

Aquestes darreres setmanes varies persones m'han comentat la notícia, que s'ha escampat pels mitjans de comunicació, que les dones podrien accedir als ministeris eclesials. Aquest fet no s'ha de confondre amb l'acceptació de les dones als ordes del diaconat i del sacerdoci que tristament va per llarg. Malgrat tot, algunes coses van canviant en el llenguatge de l'Església i en la seva manera d'actuar. El papa Francesc ens hi ajuda molt. La cosa es mou, però comença per baix. Caldria pensar en nous ministeris.

El diumenge 17 de gener el papa Francesc va fer corregir el Dret Canònic perquè acceptés no només els homes (com deia fins ara) sinó també les dones per al ministeri del lectorat i l'acolitat en les accions litúrgiques; això és: per llegir les lectures, per ajudar al servei de l'altar i per donar la comunió.

Amb aquest text legislatiu el Papa estableix, per tant, que també les dones poden accedir a aquests ministeris i que els rebran mitjançant un acte litúrgic amb el ritual que hi ha establert. Francesc especifica que així vol recollir aquelles recomanacions que van sorgir en diverses assemblees sinodals que mostren que en els últims anys s'ha aconseguit un desenvolupament doctrinal que ha posat en relleu com certs ministeris instituïts per l'Església tenen com a fonament la condició comuna dels batejats. Per tant, el papa ens convida a reconèixer que aquests són ministeris dels laics, essencialment diferents del ministeri ordenat rebut en el sagrament de l'Orde, com són els bisbes, els capellans i els diaques.

Seguint el sacerdoci comú rebut pel baptisme

El papa explica que, en l'horitzó de renovació traçat pel concili Vaticà II, es nota la urgència de redescobrir la coresponsabilitat de tots els batejats en l'Església, i en particular la missió dels laics. I citant el document final del Sínode per a l'Amazònia, observa que "per a tota l'Església, en la varietat de situacions, és urgent que els ministeris siguin promoguts i conferits a homes i dones. És l'Església dels homes i dones batejades la que hem de consolidar promovent la ministerialitat i, sobretot, la consciència de la dignitat baptismal".

El papa Francesc recorda les paraules de sant Joan Pau II que "pel que fa als ministeris ordenats, l'Església no té en absolut la facultat de conferir l'ordenació sacerdotal a les dones", però afegeix que "per als ministeris no ordenats és possible, i avui sembla oportú, superar aquesta reserva".

Oferir als laics d'ambdós sexes la possibilitat d'accedir als ministeris d'acolitat i lectorat, en virtut de la seva condició de batejats i fer-ho a través d'un acte litúrgic institucional, augmentarà el seu reconeixement i farà més visible la preciosa contribució que moltíssims laics —incloses les dones— ofereixen, des de fa temps, a la vida i a la missió de l'Església. La decisió de conferir aquests càrrecs, que impliquen estabilitat, reconeixement públic i el mandat del bisbe, —també a les dones— fa més efectiva la participació de tots en la tasca d'anunci de l'Evangelí.

Els ministeris van més enllà dels serveis

Potser algú pensarà que a l'església ja hi ha dones que llegeixen o que donen la comunió. És cert. El Dret Canònic ja accepta que qualsevol laic, home o dona, pugui ajudar —no com un ministeri, sinó com un servei— a llegir les lectures, donar la comunió, presidir pregàries litúrgiques o administrar el baptisme. El que el papa Francesc voldria és que aquests serveis, sovint fets de bona fe, vagin esdevenint autèntics “ministeris”, confiats a persones amb bones aptituds, cridades a fer aquestes tasques i amb la deguda preparació.

Però, si anem més enllà del text i de l'anècdota concreta, podem veure la preocupació del papa Francesc per a una "participació litúrgica" dels laics i laiques, que vagi més enllà d'una excessiva “clericalització” de les celebracions litúrgiques i que tingui molt més en compte les aportacions del fidels. Darrerament emergeix la recuperació de moltes accions litúrgiques que subratllen la centralitat (el protagonisme) de la figura del ministre ordenat i exclouen una participació activa del laïcat, reduïda només a la contemplació i la pregària.

Ara la pilota està a la teulada de les Conferències Episcopals de cada país que són les que hauran de regular aquests ministeris concrets i també, com diu el papa, "altres ministeris que considerin instituir d'acord amb les necessitats de l'evangelització en el seu territori". Ministeris permanents de les dones i també dels homes, sense que aquests —com passava fins ara— s'hagin d'encaminar necessàriament al diaconat o al presbiterat.

Aquest petit pas serà molt ben rebut per a les comunitats llatinoamericanes, plenes de vida i amb bons compromisos laïcals, però, entre nosaltres, a les comunitats d'Occident, sovint tan clericalitzades, si no espavilem, pot fer que tot segueixi igual que abans.